

Betegtájékoztató a nyaki verőéren történő beavatkozásokról (*carotisendarteriectomia*)

Tisztelt Betegünk!

Az eddigi vizsgálatok segítségével megállapítottuk, hogy Önnél az agy vérellátása a nyaki verőér (carotis) szűkülete miatt jelentősen megromlott. Ezt a szűkületet az agy visszafordíthatatlan károsodásának megelőzése érdekében műtéttel meg kell szüntetni. A tervezett beavatkozás előtt beszélni fogunk Önnel a műtétről. Önnek ismernie kell azokat a hasznos következményeket, amelyeket a műtét eredményhez, azokat a káros következményeket, amelyeket annak elmaradása okozhat, valamint azokat, a lehetséges szövődményeket, melyekkel a műtét járhat, hogy felelősséggel beleegyezhesen annak elvégzésébe. Ez a tájékoztató segítséget nyújt Önnek, hogy fel tudjon készülni a beavatkozás előtti megbeszélésre.

Mi okozhatja a nyaki verőér szűkületét?

A nyaki verőér rendszerint érlelmeszesedés (arterioszklerózis) miatt szűkül be, mely az átlagosnál gyakrabban jelentkezik dohányosoknál, cukorbetegknél, magas vérnyomású egyéneknél és olyanoknál, akiknek vérzsír-szintje magas. Valamivel ritkábban fordul elő, hogy az ér bizonyos fejtartásoknál megtörik, és így vezet az agy vérellátásának zavarához.

Milyen veszélyekkel jár a betegség?

Az érlelmeszesedés lényege az, hogy az ér falán kemény, sárgás színű anyag (ez az anyag a mésztartalmú plakk) rakódik le, mely az eret beszűkíti. A nyaki főverőéren a plakk képződésének veszélye az, hogy elzárhatja az eret, illetve az érfalról leválva az agyba sodródhat, ami agyi infarktushoz (szélütés, sztrók) vezet. Az eret véralvadék is elzárhatja, ez azonban ritkábban fordul elő. A szélütés a kiterjedéstől függően maradandó vagy átmeneti bénulással járhat, de látászavart, szédüléssel rohamokat is okozhat, illetve befolyásolhatja az agy teljesítőképességét.

Nagyszámú betegen végzett vizsgálat azt mutatta, hogy nagyfokú (80 %-nál nagyobb) nyaki verőérszűkület esetén a műtét elvégzése még tünetmentes állapotban is biztonságosabb, mint a gyógyszeres kezelés (nagyfokú nyaki verőérszűkületnél a gyógyszeres kezelést követően 5 éven belül a betegek 30 %-ánál bénulás alakul ki, míg ennek műtét után csupán 2-3 % az esélye).

Hogyan végezzük a műtétet?

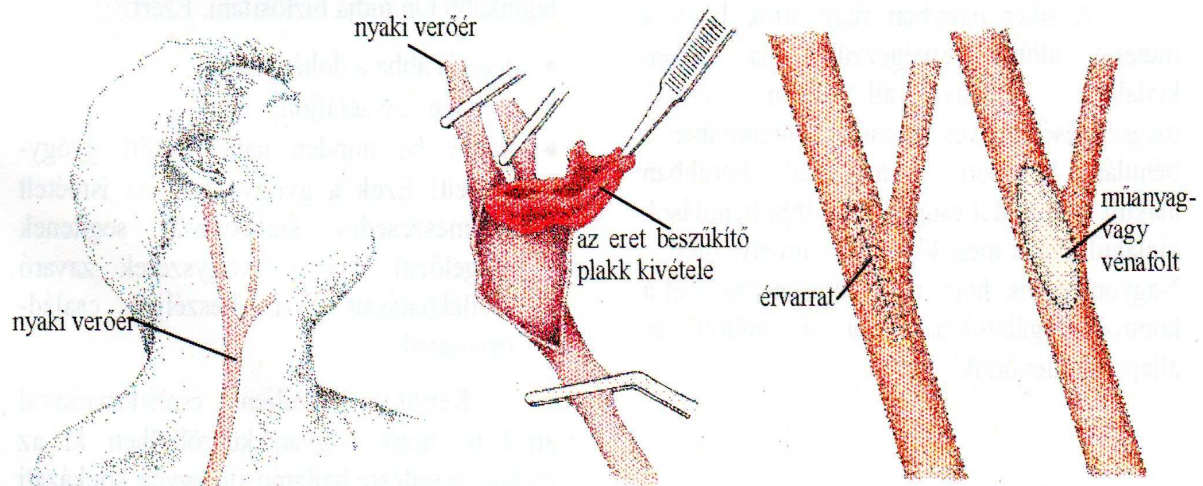
A beavatkozást altatásban végezzük.

A nyakon az érlelmeszesedett eret egy hosszanti metszés után kireparáljuk. Az eret megnyitjuk, majd kihámozzuk belőle a szűkületet okozó meszes anyagot. Ezután az eret összevarrjuk. Ha az ér még mindig szűk, falát műanyag-, vagy vénadarabbal lehet megnagyobbítani. A vénadarabot ilyen esetben ugyanazon műtét keretében a lábból vesszük.

Ha a nyaki verőér kanyargós lefutású, vagy meg van törve, akkor az eret egy rövid szakasz eltávolításával rövidíthetjük meg.

Nagyon ritka esetben a szűkült szakasz helyreállítása kis darab műér vagy saját vénadarab beültetésével történik.

Alternatív kezelési módszer az úgynevezett stent beültetés: helyi érzéstelenítésben combverőéren keresztül katéteres technikával egy fémhálót helyezünk a szűkült szakaszba. A legújabb nagy statisztikai vizsgálatok alapján ezen beavatkozásnak a szövődményvalósínúsítése több százalékkal magasabb, mint a műtéti beavatkozásnak. Csak esetekben javasoljuk ezt a módszert.

Milyen szövődmények lehetségesek?

Egy műtét szövődménymentességét nem lehet garantálni, de a szövődmények előfordulásának gyakorisága ennél a műtétnél folyamatosan csökken. Ma már súlyos szövődményekkel nagyon ritkán találkozunk.

- Általános szövődményekként említhetők a fertőzés, trombózis (véralvadékok képződése az éren belül), tüdőembólia (a tüdő verőereinek elzáródása), illetve nyaki szervek sérülése.
- A műtét közben az agy vérátáramlásának súlyos zavara jöhet létre (tünetei például bénulások, beszédzavar), melyet a vér oxigéntartalmának folyamatos ellenőrzésével rendszerint el tudunk kerülni.
- Az érvarraton keresztül vér szivároghat ki, melyet egy újabb beavatkozással meg kell szüntetni.
- Minthogy a nyaki verőér közelében idegek és más erek is futnak, ezek még a legóvatosabban végzett műtétnél is megsérülhetnek, ami azonban ritkán fordul elő. Az idegsérülés maradandó rekedtséghez, nyelési zavarhoz, a szájzug lecsüngéséhez vagy a nyelv mozgásának zavarához vezethet.
- Szövődmények forrásai lehetnek az előkészítő vizsgálatok, a műtét előtti gyógyszerelés és a járulékos beavatkozások is (pl. injekció, vérátömlesztés) Ezek a szövődmények nagyon ritkán fordulnak elő, és mivel nem szorosan a műtéthez kapcsolódnak, itt nem soroljuk fel őket részletesen.

Milyenek a kilátások a jó eredményre?

A siker nagyban függ attól, hogy a műtétet időben elvégezzük. Ha frissen kialakult bénulás áll

fenn, annak megszűnésére kevés az esély. Amennyiben a bénulás hetekkel, hónapokkal korábban alakult ki, a műtét csupán a további bénulások kialakulásának megelőzését eredményezheti. Nagyon fontos, hogy rendszeresen járjon el a kontrollvizsgálatokra, ahol a műtött ér állapotát ellenőrzik.

Mit tegyek a műtét után?

A műtétnek csak akkor lesz tartósan jó hatása, ha sikerül megszüntetni azokat az okokat, ami miatt az érlemezés kialakult. Ez cukorbetegség esetén a vércukor folyamatos ellenőrzését és a diéta betartását jelenti, dohányzás esetén a dohányzást abba kell hagyni, továbbá egészséges életmódot kell folytatni, rendszeres testmozgást kell kezdeni stb. Egy újabb érlemezés megelőzése az Ön részéről sok energiát, odafigyelést kíván. Beszéljen csaláadorvosával arról, hogy mit kell tennie ennek érdekében, és kövesse orvosa tanácsait!

A műtét utáni néhány héten, amíg a műtési seb be nem gyógyul, kímélje magát! A heg körüli érzészavar ártalmatlan, többnyire néhány héten belül megszűnik.

A nyaki verőereket rendszeresen, ultrahangvizsgálattal ellenőrizni kell azért, hogy újabb mészlerakódásokat idejében észrevegyünk.

Ügyeljen azokra a figyelmeztető jelekre, melyek egy esetleges szélütést kísérnek! Ezért azonnal forduljon orvoshoz, ha

- karja hirtelen erőtlenné válik, vagy érzészavar lép fel;
- hirtelen beszédképtelenné válik;
- hirtelen elveszti látását (főleg csak az egyik szemén);
- egyik szájzuga hirtelen megbénul!

Hogyan előzze meg az ér újbóli beszűkülését?

A műtét tartós sikerének feltétele, hogy a nyaki verőerekben ne rakódjon le ismét mélytartalmú anyag. Ezt a feltételt leginkább Ön tudja biztosítani. Ezért:

- hagyja abba a dohányzást;
- minden nap sétáljon;
- vegye be minden nap a felírt gyógyszereit! Ezek a gyógyszerek az ismételt érlemezés kialakulását segítenek megelőzni. Ha a gyógyszerek zavaró mellékhatásait érzi, beszéljen csaláadorvosával!

Beszéljen csaláadorvosával arról is, hogy hogyan küszöbölheti ki az érlemezésre hajlamosító egyéb kockázati tényezőket (pl. magas vérnyomás, magas vérzsír-szint).